

Силабус курсу:

**СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА
ЕКСПЕРТИЗА**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	магістр
<i>Спеціальність:</i>	071 «Облік і оподаткування»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	весінній
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	іспит

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Мельнік Марина Анатоліївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри обліку і оподаткування

посада

melnik@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-525-55-01

Телефон, Viber

Skype:

marinalug06

месенджер

513 ГК, за

розкладом

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є забезпечення достатнього рівня теоретичних знань, необхідних для розуміння особливостей дослідження обліково-аналітичної інформації з метою формування системи професійних знань щодо методики та методології судово-бухгалтерської експертизи, набуття знань та навичок роботи з джерелами економічної інформації з метою організації та проведення судово-бухгалтерських експертиз. У межах цієї дисципліни здобувачі вищої освіти опановують знання з теоретичних основ та практичних навичок дослідження облікової інформації в кримінальному, цивільному та господарському процесах, пов'язаних з економічними злочинами, застосування спеціальних бухгалтерських пізнань в судовій та слідчій практиці.

Метою самостійної роботи за дисципліною є придбання студентами навичок самостійної роботи з навчальною та навчально-методичною літературою, вивчення матеріалу розділів дисципліни, що не охоплені лекціями та виконання розрахункових робіт по визначенню особливостей проведення судово-бухгалтерських експертиз.

Курс може бути корисним студентам за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», а також майбутнім економістам, контролерам, аудиторам, експертам, що планують працевлаштування на підприємства та фірми діяльність яких пов'язана з проведенням судово економічних експертиз

Результати навчання:

Знати: на ознайомчо - орієнтовному рівні: характерні риси сучасних економічних правопорушень; системи доказів, які використовуються у судочинстві; сутність, місце та роль експертиз в системі правосуддя; перелік питань, які вирішує судово - бухгалтерська експертиза.

На понятійно - аналітичному рівні: права, обов'язки та відповідальність судових експертів; стадії процесу судово – бухгалтерської експертизи; зміст та структуру постанови (ухвали) про призначення судово-бухгалтерської експертизи; сучасні прийоми дослідження економічних процесів; структуру та висновки експерта-бухгалтера.

Вміти: визначати конкретні види експертиз в ході розслідування правопорушень; визначати якість документів, що надаються експерту; оцінити інформаційне забезпечення експертних досліджень; використовувати сучасні методики та процеси експертного дослідження; складати експертний висновок відповідно до процесуальних норм.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та уявлення з таких дисциплін, як: «Фінансовий облік 1,2», «Внутрішньогосподарський контроль», «Аудит», «Аналіз господарської діяльності», «Звітність підприємства».

Мета курсу (набуті компетентності)

Метою викладання дисципліни є засвоєння теоретичних засад функціонування судово-бухгалтерської експертизи як форми економічного контролю; опанування законодавчих актів та процесуальних документів, які регламентують відносини в галузі судово-бухгалтерської експертизи; набуття практичних навичок з організації та проведення судово-бухгалтерської експертизи.

За результатами вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

- ЗК 1. Здатність застосовувати інформаційні навички і уміння, опанування методів збирання даних відповідно до гіпотез, створення масивів емпіричних даних, опрацювання різноманітних джерел, повідомлень.
- СК1. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.
- СК 2. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства.
- СК3. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.
- СК 4. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
- СК 5. Здатність проводити наукові дослідження з метою вирішення актуальних завдань теорії, методики, організації та практики обліку, аудиту, аналізу, контролю та оподаткування

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

- РН 1. Розуміти специфічні функції контролюючих органів у виявленні економічних правопорушень.
- РН 2. Визначати необхідні форми використання спеціальних бухгалтерських знань для збору доказів.
- РН 3. Застосовувати сучасні прийоми та процеси експертного дослідження різних сторін економічної діяльності.
- РН 4. Вміти складати висновок судово-бухгалтерської експертизи та розробляти заходи з усунення обставин, які сприяють вчиненню правопорушень.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Теоретичні і методологічні основи судово-бухгалтерської експертизи. Предмет, метод і задачі курсу.	денна 2/2 заочна 0,2/0,2	Судові експертизи та їх використання у правоохоронній діяльності. Сутність судово-бухгалтерської експертизи та її місце в юридичній та економічній науках. Порівняння аудиту, ревізії та судово – бухгалтерської експертизи. Особливості судово-бухгалтерської експертизи. Історія виникнення та розвитку судово-бухгалтерської експертизи. Предмет і об'єкти судово-бухгалтерської експертизи. Завдання, функції та принципи судово-бухгалтерської експертизи. Класифікація судово-бухгалтерських експертиз. Облікова політика підприємства та її застосування в експертизі.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
2.	Організаційне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи. Типовий стандарт проведення судово-бухгалтерської експертизи.	денна 2/2 заочна 0,2/0,2	Законодавче регулювання експертної діяльності в Україні. Нормативне регулювання процесу господарювання і ведення бухгалтерського обліку. Процес судово-бухгалтерської експертизи та його стадії. Стандартизація проведення судово-бухгалтерської експертизи. Планування процесу судово-бухгалтерської експертизи. Права, обов'язки і відповідальність експерта-бухгалтера. Роль та повноваження експерта в судовому процесі. Компетенція експерта-бухгалтера.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
3.	Методичне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи. Характеристика основних процедур судово-бухгалтерської експертизи.	денна 2/2 заочна 0,5/0,5	Методика судово-бухгалтерської експертизи та її особливості. Суть і зміст процедур судово-бухгалтерської експертизи. Використання загальнонаукових методів в судово-бухгалтерській експертизі. Спеціальні методи дослідження та їх використання експертом – бухгалтером. Захист даних експертного дослідження в умовах застосування ПЕОМ.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
4.	Інформаційне забезпечення судово-бухгалтерської експертизи. Облікова документація та її використання в судово-бухгалтерській експертизі.	денна 2/2 заочна 0,2/0,2	Зміст і завдання інформаційного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи. Кодування економічної інформації та її використання у експертному дослідженні. Класифікація інформаційного забезпечення судово-бухгалтерської експертизи. Фактографічна інформація та її використання в дослідженнях судово-бухгалтерської експертизи. Дослідження первинних документів експертом-бухгалтером. Дослідження облікових регістрів. Методика дослідження звітності експертом-бухгалтером. Електронні документи в дослідженні судово-бухгалтерської експертизи.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (ЛПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
5.	Форми застосування спеціальних бухгалтерських пізнань в слідчий та судовій практиці.	денна 2/2 заочна 0,5/0,5	Участь спеціаліста - бухгалтера в слідчих (судових) діях. Порядок і підстави призначення ревізії за ініціативою органів дізнання та попереднього слідства. Особливості ревізії, що проводиться за вимогами попереднього розслідування. Прийоми фактичного контролю, що застосовуються при ревізіях. Акт документальної ревізії. Судово - бухгалтерська експертиза як одна з форм застосування спеціальних бухгалтерських пізнань. Взаємодія слідчого та бухгалтера-експерта.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
6.	Тема 6. Організація судово-бухгалтерської експертизи. Порядок призначення і проведення судово-бухгалтерської експертизи.	денна 2/2 заочна 0,2/0,2	Підстави призначення судово-бухгалтерської експертизи. Суб'єкти судово-бухгалтерської експертизи. Порядок призначення судово-бухгалтерської експертизи. Проведення судово-бухгалтерської експертизи на стадії досудового розслідування. Проведення судово-бухгалтерської експертизи у суді. Проведення судово-бухгалтерської експертизи по господарських справах. Організаційні особливості проведення судово-бухгалтерських експертиз основних фінансово-господарських операцій.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання
7.	Тема 7. Завершальна стадія судово-бухгалтерської експертизи. Висновок експерта-бухгалтера, його структура та методика складання.	денна 2/2 заочна 0,2/0,2	Висновок експерта-бухгалтера, його структура та методика складання. Особливості складання висновку експертизи, що виконується під час судового розгляду, та повідомлення про неможливість дати висновок. Оцінка висновку експерта-бухгалтера слідчим. Виявлення та усунення обставин, що сприяють вчиненню правопорушень у провадженні судово-бухгалтерської експертизи.	Презентації. Семінари-дискусії Аналіз ситуацій Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

Основна література

1. Базась М. Ф. Теоретико-методологічні засади судово-бухгалтерської експертизи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Ф. Базась. – К. : МАУП, 2007. – 488 с.
2. Гуцаленко Л. В. Судово-бухгалтерська експертиза : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. В. Гуцаленко, Л. Г. Михальчишина, В. М. Сидорук, І. К. Пентюк. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 350 с.
3. Дікань Л. В. Судово-економічна експертиза : навч. посіб. / Л. В. Дікань, В. Д. Понікаров, О. В. Кожушко. – Харків : ХНЕУ, 2014. – 431 с.
4. Дондик Н. Я. Судова бухгалтерія. навч. посіб. / Н. Я. Дондик, Г. П. Дондик. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 208 с.
5. Живко З. Б. Судова бухгалтерія : навч.-метод. посіб. / З. Б. Живко. – К. : Атіка, 2007. – 334 с.
6. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998р. № 53/5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
7. Камлик М. І. Судова бухгалтерія : підручник. – Вид. 5-те, доп. та перероб. / М. І. Камлик. – К. : Атіка, 2007. – 552 с.

Додаткова література

1. Кримінальний кодекс України: від 5.04.2001р. № 2341-III (редакція від 16.01.2020р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13.04.2012р. № 4651-VI (редакція від 16.01.2020р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ Міністерства юстиції України № 53/5 від 08.10.1998 (у редакції Наказу Міністерства юстиції України № 1350/5 від 27.07.2015). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#n17>.
4. Понікаров В. Д. Судово-економічна експертиза : навч. посіб. / В. Д. Понікаров, С. М. Попова, Л. М. Попова. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 271 с.
5. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
6. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII (редакція від 01.01.2020р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
7. Судово-бухгалтерська експертиза: [навч. посіб. для студентів спец. 7.050106 “Облік і аудит”.] ; [за ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця]. – Житомир : ПП “Рута”, 2004. – 460 с.
8. Судова бухгалтерська експертиза : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за редакцією д.е.н. М. Д. Корінька. – К. : ТОВ “Типографія “Клякса”, 2012. – 432 с.
9. Цивільний процесуальний кодекс України: від 18.03.2004р. № 1618-IV (редакція від 01.01.2020р.). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

10. Шарманська В. М. Судова бухгалтерія: навч. посіб. / В. М. Шарманська, С. О. Шарманська, І. В. Головка. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 454 с.
11. Кравцов Д. В. Судова бухгалтерія : навч. посіб. / Д. В. Кравцов. – Одеса : Юрид. літ., 2008. – 136 с.
12. Мумінова-Савіна Г. Г. Судово-бухгалтерська експертиза: навч.-метод. посіб. / Г. Г. Мумінова -Савіна. – К.: КНЕУ, 2012. – 268 с.
13. Рудницький В. С. Судово-бухгалтерська експертиза економічних правопорушень (опорний конспект): навч. посібник / В. С. Рудницький, Р. Ф. Бруханський, П. Я. Хомин – К.: ВД “Професіонал”, 2004. – 304 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. Вернадського;
2. https://minjust.gov.ua/str_ust_inst – Міністерство юстиції України;
3. <https://dnдекс.mvs.gov.ua/> – експертна служба МВС України;
4. <http://www.intelect.org.ua/content/koordynaciyna-rada-z-problem-sudovoyi-ekspertyzy-pryministerstvi-yustyciyi-ukrayiny> – Науково-дослідний центр судової експертизи з питань інтелектуальної власності;
5. <https://rase.minjust.gov.ua/> – Реєстр атестованих судових експертів;
6. <https://rmpse.minjust.gov.ua/> – Реєстр методик проведення судових експертиз;
7. <http://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України;

Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій у системі дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>
2. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза» (для студентів спеціальності «Облік і оподаткування») / Уклад.: М.А. Мельнік.- Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В.Даля,2018.- 53 с.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Судово- бухгалтерська експертиза» (для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Укладач: М.А. Мельнік – Сєверодонецьк: СНУ ім. В. Даля. електронне видання,-2020.

Оцінювання курсу

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність - денна форма

Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Індивідуальні завдання	Іспит	Сума
до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 7	до 8	до 20	до 30	100

Таблиця 1

Бали оцінки за навчальну діяльність – заочна форма

Присутність на всіх заняттях	Активність, виконання та захист практичних завдань	Виконання і захист контрольної роботи	Іспит (тестування)	Сума
до 10	до 30	до 30	до 30	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.